

Leszek Matuszak
Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

Poziom życia mieszkańców miasta Poznania na tle innych podregionów w Polsce w 2015 roku

Streszczenie

Jakość i poziom życia są rozumiane różnie. Jednocześnie pojęcia te często stosuje się zamiennie. Celem artykułu jest określenie poziomu życia mieszkańców największych polskich miast oraz podregionów (poziom NTS3) o największej liczebności w sześciu aspektach – warunków materialnych, pracy i czasu wolnego, zdrowia, edukacji, bezpieczeństwa i ochrony środowiska. Każdy z aspektów był określony przez wartość zestandaryzowanych wskaźników na podstawie danych z GUS z 2015 roku. Najwyższy poziom życia, określony przez dostępne w statystyce publicznej zmienne, można zaobserwować w Warszawie, a także w Poznaniu, Krakowie i Wrocławiu. Poziom życia w największych miastach jest najlepszy we wszystkich aspektach poza tym, które dotyczą środowiska oraz bezpieczeństwa.

Słowa kluczowe: jakość życia, poziom życia, NTS3.

Kody JEL: I31, O1

Wstęp

Jakość i poziom życia stają się coraz częściej przedmiotem badań zarówno w podziale geograficznym, jak i społecznym czy demograficznym. Każdy inaczej rozumie pojęcie jakości życia, szczególnie że jest ono często używane zamiennie z poziomem życia. Pojęcie jakości życia ewoluowało na przestrzeni lat. Po raz pierwszy zaczęto je wykorzystywać (*Quality of Life*) po II wojnie światowej. W badaniach polskich najczęściej wykorzystuje się definicje zaproponowane przez Teresę Słaby (1990):

Poziom życia – to stopień zaspokojenia potrzeb materialnych, podstawowych w hierarchii potrzeb życia człowieka.

Jakość życia – „zawiera te wszystkie elementy życia człowieka, które związane są z faktem istnienia człowieka, bycia kimś i odczuwania różnych stanów emocjonalnych, wpływających np. z faktu posiadania rodziny, kolegów, przyjaciół”. Można więc stwierdzić, że poziom życia bardziej odnosi się do stwierdzenia „mieć”, a jakość życia do stwierdzenia „być”. Jakość życia można ocenić za pomocą mierników subiektywnych, gdzie badani oceniają swoje zadowolenie ze stanu zdrowia, z życia, z sytuacji materialnej oraz pozycji społecznej i zawodowej. Przykładem wskaźnika określającego poziom życia jest HDI (*Human Development Index*), który w swojej konstrukcji uwzględnia trzy główne grupy cech: dotyczące zdrowia (średnia długość życia), sytuacji materialnej (PKB *per capita* liczony według siły nabywczej) oraz wiedzy (średnia długość edukacji). Jednocześnie unika się łączenia

jakości życia z poziomem PKB czy PNB. Samo uwzględnianie poziomu życia tylko z PKB także spotyka się z krytyką badaczy (Cole 2006, Stiglitz 2010). Dodatkowo PKB przeszacowuje wpływ na jakość życia sektora finansowego, ponieważ PKB został pierwotnie wykreowany, by mierzyć produkcję (Smith 2016; Chakraborty 2007). *Encyclopedia of Quality of Life and Well-Being Research* jako jedną z najczęściej używanych podaje metodologię zaproponowaną przez Anielskiego, wykorzystywaną do oceny jakości życia miast, regionów oraz krajów. Wykorzystano ją po raz pierwszy przy szacowaniu jakości życia w kanadyjskiej prowincji Alberta (*Alberta's Genuine Progress Indicator*). Uwzględnia ona kilkadziesiąt parametrów – ekonomicznych, społecznych, zdrowotnych i środowiskowych (Anielski 2001). Także inni autorzy podają PKB jako wskaźnik pokazujący efekty materialne oraz wartość wytworzonych produktów i usług nie zawsze w pełni skorelowany we właściwą jakość życia (Ivković 2016; McNeill 1999).

W niniejszym opracowaniu określono pośrednią jakość życia mieszkańców miasta Poznania w 2015 roku na tle innych podregionów (według Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych, poziom NTS-3¹). W bezpośrednim podejściu badania jakości życia wykorzystuje się wyniki badań ankietowych. Jakość życia jest tam oceniana najczęściej w ośmiu dziedzinach, natomiast w poniższym opracowaniu wybrano ich sześć².

W przypadku podejścia bezpośredniego wyniki mogą znacząco odbiegać od wynikających ze wskaźników wynikających z danych statystycznych. Przyczynami tego są m.in. różnica między dobrobytem a dobrostanem (gdzie na jakość życia składają się zarówno dobrobyt, jak i dobrostan). W opracowaniach różnych autorów (Ostasiewicz 2004; Aksman 2010; Nowakowska, Przygodzka, Rzeńca 2016) dobrobyt jest zgodnie określany jako dostatek ekonomiczny lub obiektywny wymiar jakości życia, natomiast dobrostan jest określany jako wymiar subiektywny.

Jednocześnie wpływ na jakość życia ma wielkość luki między aspiracjami a rzeczywistością. Im mniejsza luka, tym większa jest subiektywna jakość życia (nawet w przypadku niskiej jakości w wymiarze obiektywnym). Ze wspomnianą wcześniej luką łączy się opinia części osób, które twierdzą, że znajdują się w bardziej niekorzystnej sytuacji w stosunku do innych. Poczucie krzywdy zależy przede wszystkim od tego, z czym dokonuje się porównania.

W Unii Europejskiej realizowanych jest wiele badań dotyczących jakości życia takich, jak: *Europejskie Badanie Jakości Życia*, *Europejskie badanie dochodów i warunków życia krajów Unii Europejskiej* oraz program *Urban Audit*.

¹ Miasto Poznań jest samodzielną jednostką zarówno na poziomie NTS-3, jak i NTS-4. Decyzja o wyborze poziomu NTS-3 była podyktowana wyraźnie większą liczbą analizowanych na tym poziomie zmiennych. Jednocześnie możliwe jest porównanie z największymi aglomeracjami w Polsce - zarówno z największymi miastami, jak i z podregionami obejmującymi inne duże miasta. Porównano także Poznań z podregionem poznańskim obejmującym okalające Poznań powiaty.

² Warunki życia materialnego (*Material living conditions*), Główne aktywności (*Productive or main activity*), Zdrowie (*Health*), Edukacja (*Education*), Odpoczynek i czas wolny (*Leisure and social interactions*), Bezpieczeństwo ekonomiczne i fizyczne (*Economic and physical safety*), Ład i prawa podstawowe (*Governance and basic rights*) oraz Środowisko życia (*Natural and living environment*).

Przekroje badawcze w ocenie jakości życia

W analizie wykorzystano zmienne dostępne w Banku Danych Lokalnych GUS. Wybrano zmienne dla 2015 roku. Zmienne te podzielone na 6 kategorii, jednak w przypadku części zmiennych możliwa jest kwalifikacja do kilku kategorii jednocześnie. Wśród badaczy nie ma jednego, stałego zestawu kategorii i zmiennych. W badaniach rumuńskich (Marginau 2004) wzięto pod uwagę podobne kategorie, jak w niniejszym opracowaniu. We wspomnianym wcześniej opracowaniu Anielskiego wzięto pod uwagę kilkadziesiąt parametrów w 7 grupach (kategorie kapitału wpływającego na jakości życia) oraz 9 kategoriach jakości życia. W przypadku wykorzystania danych z BDL konieczna była inna kategoryzacja, a przedstawione wyniki są swego rodzaju propozycją obliczenia poziomu życia dla analizowanych podregionów.

Jednocześnie analiza wielu zmiennych niweluje podstawową miarę PKB, czyli jednowymiarowość. Inny, używany często wskaźnik – SPI (*Social Progress Index*) wskazuje, że mimo dodatniej korelacji między jakością życia i PKB, związek nie jest liniowy, a wyjątki występują wyjątkowo często (przykładem jest Kostaryka – kraj o wysokiej jakości życia i niskim PKB, a także kraje arabskie – ZEA, czy Kuwejt, gdzie PKB jest wysokie, a szacowana jakość życia jest na poziomie Rumuni i Turcji)³.

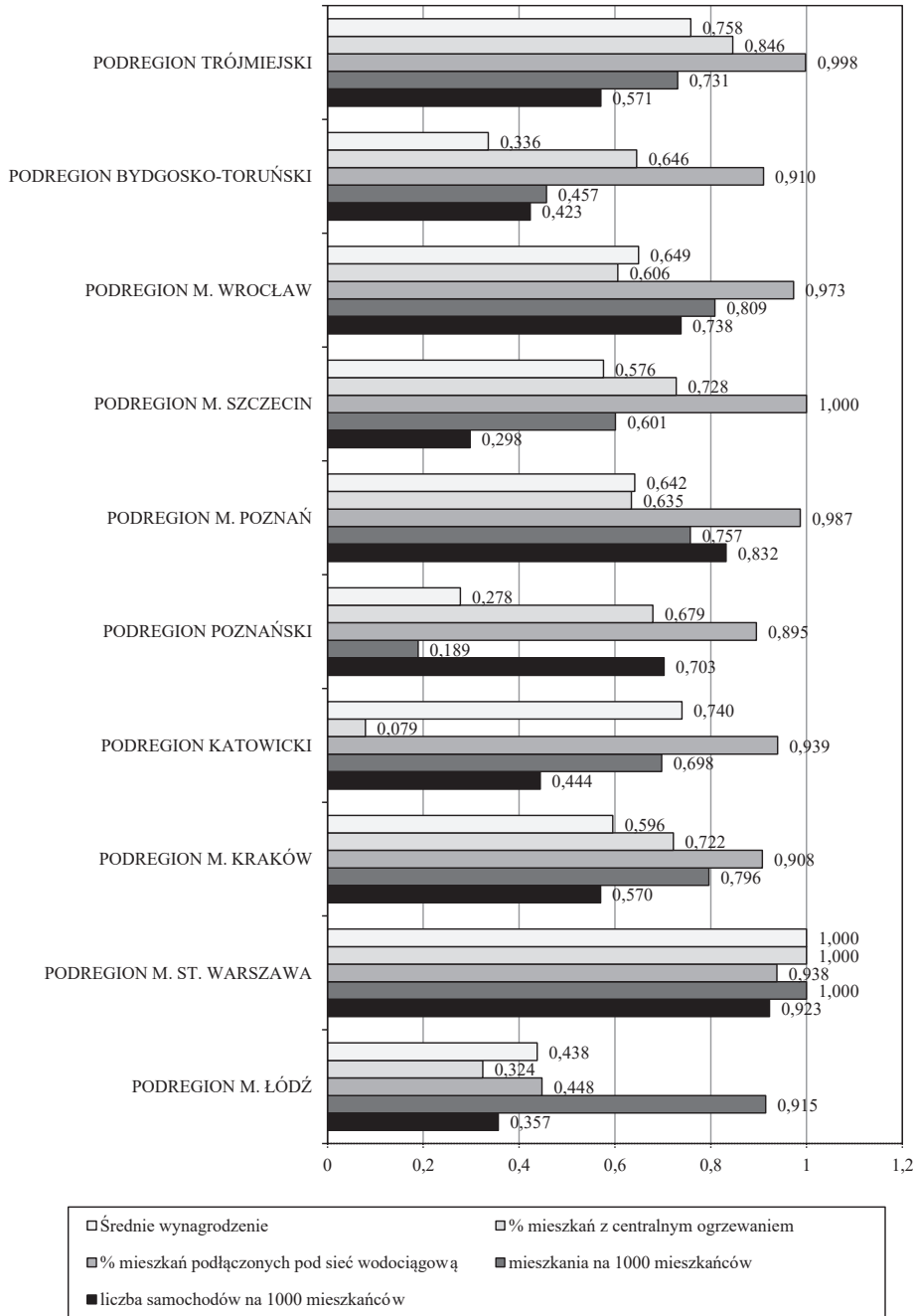
Ze względu na różne skale poszczególnych zmiennych dokonano unitaryzacji zmiennych, w której wartość dla najlepszego podregionu wyniesie 1, a dla najgorszego – 0. Wartość zunitaryzowanego wskaźnika i jego odległość od 1 pokaże odległość od podregionu idealnego. W przypadku zmiennych, wśród których różnice między liderem a pozostałymi ośrodkami są szczególnie duże wykorzystuje się unitaryzację wartości zlogarytmowanych. Unika się w ten sposób zakłamania wartości zagregowanych przez pryzmat jednej zmiennej. Jest to stosowane m.in. przez autorów indeksu HDI.

Podregion idealny będzie charakteryzował się wartością współczynnika = 1, a podregion najgorszy wartością 0.

Analizując warunki materialne, pod uwagę wzięto 5 zmiennych (logarytm ze średniego wynagrodzenia, liczbę samochodów, mieszkania na 1000 mieszkańców, % mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie i podłączonych do sieci wodociągowej). W przypadku dwóch ostatnich zmienność była minimalna, ponieważ większość mieszkań (99%) jest podpiętych do sieci wodociągowej, w przypadku CO wskaźnik ten wahał się od 70% do 94%. W celu stworzenia wskaźnika syntetycznego arbitralnie przyznano poszczególnym zmiennym wagi – wynagrodzeniu 50%, liczbie mieszkań i samochodów po 20%, a wyposażeniu mieszkań w wodę i CO po 5%. Stosując te kryteria najlepsze warunki materialne mieli mieszkańcy podregionu obejmującego Warszawę, a na dalszych miejscach znalazł się podregion miasta Poznania i podregion trójmiejski obejmujący Gdańsk, Gdynię i Sopot. Podregionami o najgorszej sytuacji materialnej są nowosądecki, nowotarski i krośnieński. Na wykresie 1 przedstawiono sytuację Poznania względem innych dużych miast w Polsce.

³ Metodologia i wyniki znajdują się na stronie: <http://www.socialprogressindex.com>, natomiast są wykorzystywane powszechnie, m.in. przez Sivachithappa oraz Sciarelli.

Wykres 1
Wskaźniki materialnego aspektu jakości życia

Źródło: opracowanie własne.

Według wskaźników, najlepsze warunki materialne mają mieszkańcy miasta Warszawy, na kolejnych miejscach są mieszkańcy Trójmiasta, Poznania oraz Wrocławia. Warunki materialne w rejonach pozamiejskich są gorsze. Poznań, Szczecin i Trójmiasto zapewniają swoim mieszkańcom niemal identyczne warunki materialne, chociaż między tymi obszarami w poszczególnych aspektach występują znaczne różnice - szczególnie w przypadku liczby samochodów i mieszkań.

W kolejnym aspekcie, dotyczącym pracy, przedsiębiorczości oraz czasu wolnego wzięto pod uwagę 8 wyróżników, którym przyznano różne wagi (poziom bezrobocia, liczba podmiotów w REGON oraz odsetek osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, liczba stowarzyszeń i organizacji w stosunku do liczby ludności, trenujący sport w grach zespołowych, ćwiczący w klubach, a także ścieżki rowerowe w stosunku do powierzchni i liczby mieszkańców). W celu stworzenia wskaźnika syntetycznego arbitralnie przyznano poszczególnym zmiennym wagi – bezrobociu 40%, liczbie podmiotów w rejestrze REGON – 20%, osobom fizycznym prowadzącym działalność oraz liczbie stowarzyszeń po 10%, a pozostałym wskaźnikom po 5%. Na wykresie 2 przedstawiono wyniki dla poszczególnych wskaźników w poszczególnych analizowanych podregionach.

Szczególnie w przypadku oceny spędzania czasu wolnego są to wskaźniki niemiarodajne, ponieważ nie uwzględnia to innych, poza jazdą na rowerze i treningiem w klubach, spędzaniem wolnego czasu, są to jednak jedyne dane dotyczące czasu wolnego.

Najlepsze warunki pracy, wynikające także z poziomu przedsiębiorczości i chęci do stowarzyszania się mają mieszkańcy Warszawy, Poznania i Wrocławia. W przypadku dużych miast najłabiej wypada Łódź oraz podregiony katowicki i bydgosko-toruński. Zostały one wyprzedzone przez podregiony „obwarzankowe” – poznański, warszawski zachodni, a także przez (nie uwzględnione na wykresie) leszczyński, tyski i kaliski. Najgorsza sytuacja na rynku pracy oraz w kwestii przedsiębiorczości występuje na pozostałej części Kujaw i Mazowsza oraz na Mazurach (podregion ełcki). Mazowsze jest ciekawym przykładem województwa charakteryzującego się ogromną różnorodnością – obejmuje zarówno podregion najbogatszy, najlepiej rozwinięty - miasto stołeczne Warszawa, jak i regiony najbiedniejsze, z trudną sytuacją na rynku pracy i niskimi średnimi wynagrodzeniami (wschodnia, północna i południowa część województwa).

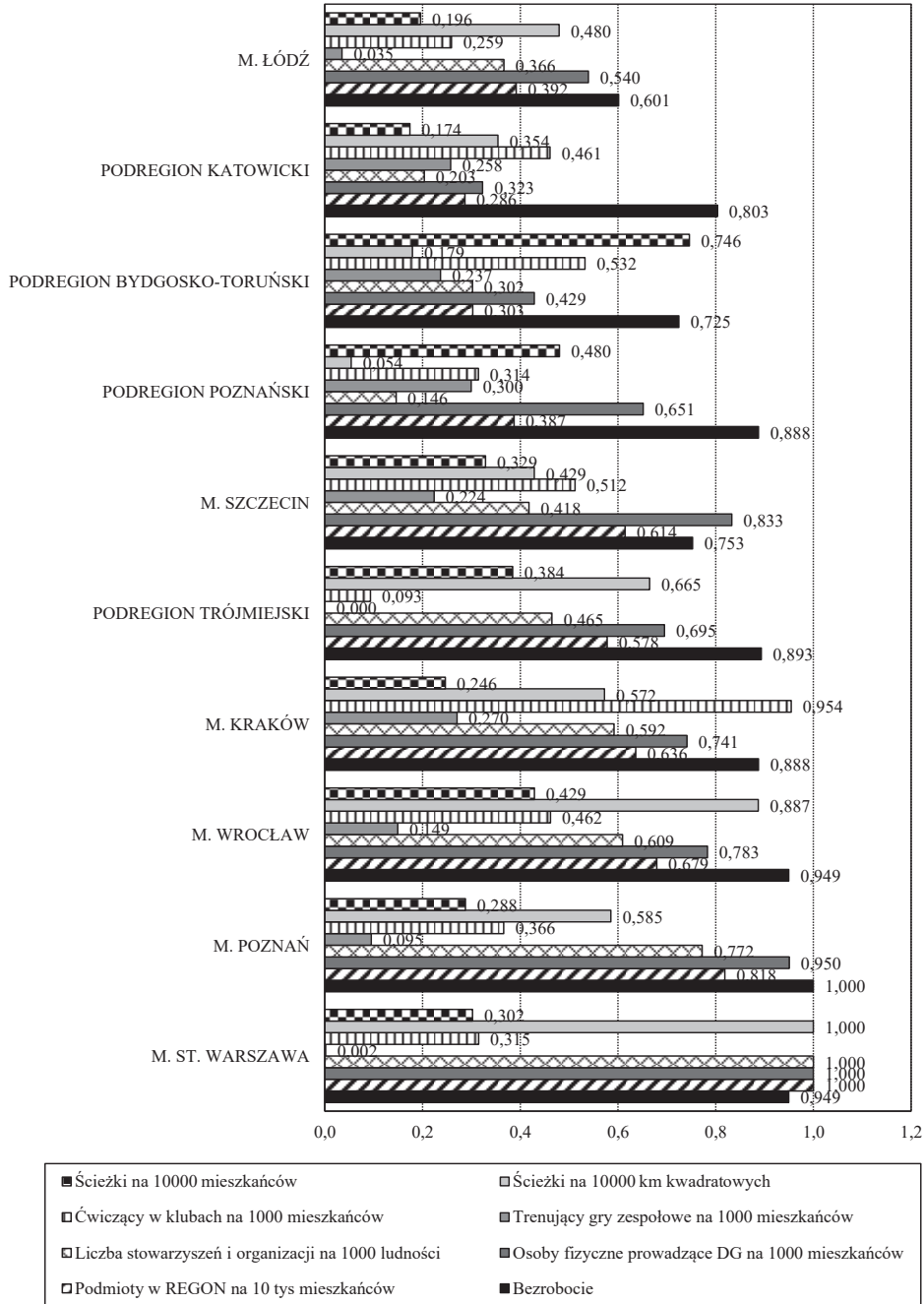
Kolejnym bardzo istotnym aspektem jakości życia jest zdrowie. Niestety statystyka publiczna nie uwzględnia subiektywnych odczuć dotyczących stanu zdrowia obywateli, jednak należy pamiętać, by analizując wskaźniki dotyczące zdrowia wziąć pod uwagę zarówno poziom zdrowia ludności, objawiający się m.in. długością trwania życia (dla kobiet i dla mężczyzn) oraz potencjał do bycia leczonym.

Przy obliczeniach uwzględniono liczbę osób na łóżko w szpitalach ogólnych, liczbę pielęgniarek i położnych przypadających na 10 tysięcy ludności oraz przewidywaną długość dalszego trwania życia dla kobiet i mężczyzn w wieku 0, 30 i 60 lat. Daje to 8 wskaźników, a każdemu ze wskaźników przydzielono identyczną wagę 12,5%.

Nie uwzględniano ruchów ludności oraz zmiany struktury wiekowej (np. wyprowadzki poza miasto). Podregionem o najlepszym poziomie życia w aspekcie zdrowotnym jest Kraków, a w dalszej kolejności Warszawa, Wrocław i Poznań.

Wykres 2

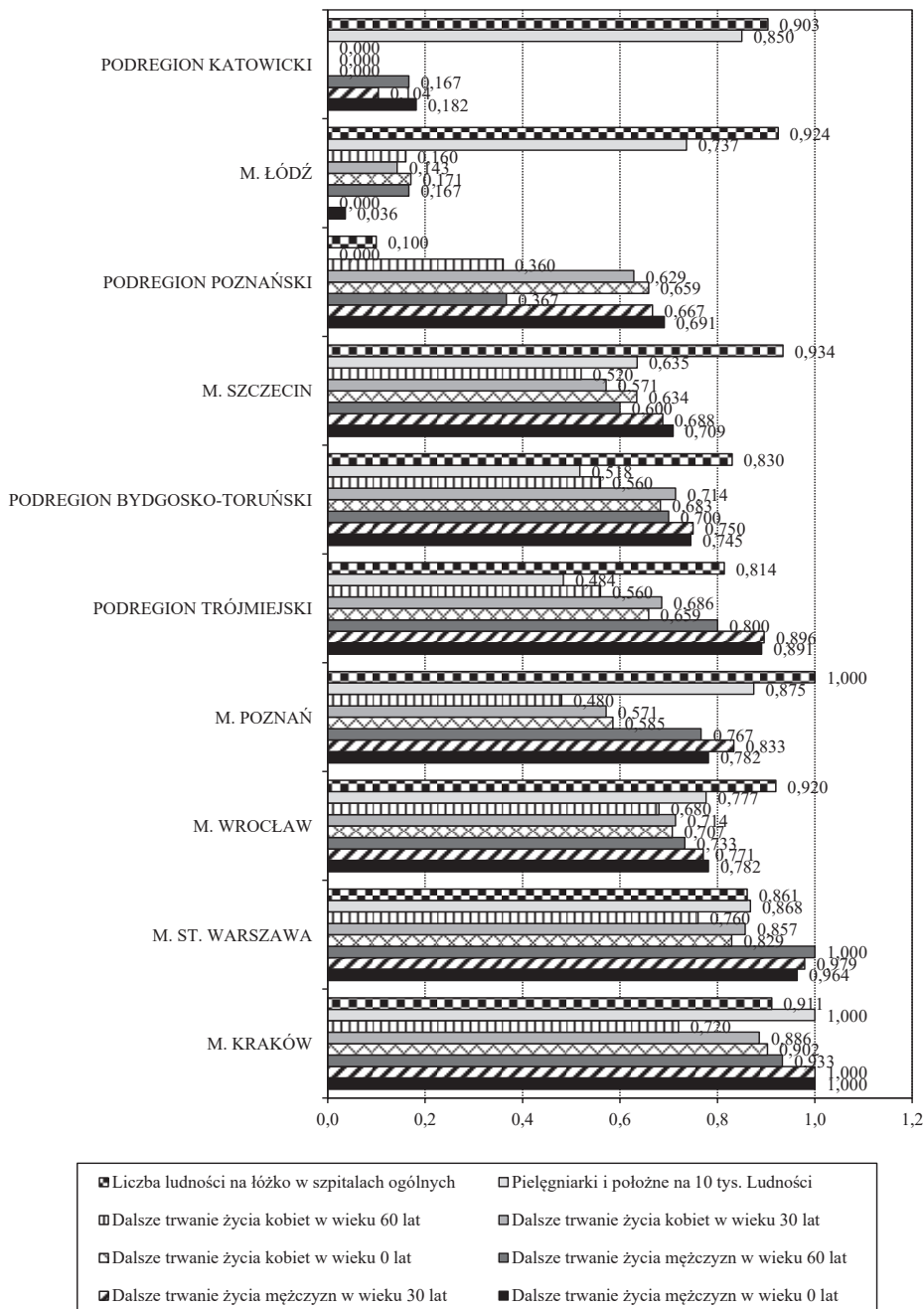
Wskaźniki aspektu jakości życia związanego z pracą i czasem wolnym

Źródło: jak w wykresie 1.

Wykres 3

Wskaźniki zdrowotnego aspektu jakości życia

Źródło: jak w wykresie 1.

Pierwsze dwa miasta zajmują krajowe podium, natomiast Wrocław został wyprzedzony przez podregion rzeszowski, a Poznań przez dwa inne podregiony z Polski Południowo-Wschodniej – tarnowski i lubelski. Łódź i podregion katowicki charakteryzują się bardzo niskim poziomem życia, jeśli chodzi o aspekt zdrowotny. O ile liczebność personelu oraz miejsc w szpitalach jest wysoka, to w przypadku długości dalszego trwania życia kobiet w każdym wieku dla Katowic są to najniższe wartości w całym kraju – trzydziestolatka w Katowicach będzie żyć średnio jeszcze 49,9 lat, a w Krakowie – 53 lata. Mężczyźni najdłużej żyć będą w Krakowie i Warszawie, a różnice dla noworodków płci męskiej przekraczają 5,5 roku (różnica pomiędzy Krakowem i podregionem piotrkowskim). W przypadku sześćdziesięciolatek największa różnica wynosi 3 lata (Warszawa – 20,7 lat, a podregion wrocławski – 17,7 lat).

W Poznaniu mniejsza niż w innych regionach jest różnica między kobietami i mężczyznami – między noworodkami płci męskiej i żeńskiej jest 6,2 lat różnicy, natomiast w podregionach siedleckim i ostrołęckim jest to ponad 10 lat. Niższa różnica występuje tylko w Trójmieście oraz podregionie tyskim. W przypadku sześćdziesięciolatek różnica jest najniższa w Polsce (4 lata), podczas gdy w Polsce Północno-Wschodniej różnice przekraczają 6 lat.

Analiza poziomu życia związanego ze zdrowiem nie uwzględnia ruchów ludności – mieszkańcy podregionów „obwarzankowych” (wokół Warszawy, Poznania, Wrocławia czy innych dużych miast) mogą liczyć na pomoc lekarską wysokiej jakości (obecność szpitali klinicznych – wśród wszystkich szpitali klinicznych w Polsce zaledwie 4 znajdują się poza wielkimi miastami).

Analizując edukację i jej poziom należy wziąć pod uwagę zarówno fakt powszechnego obowiązku szkolnego, jak i efekt istnienia silnych ośrodków, które poddają w wątpliwość sens istnienia szkół wyższych w tzw. powiatach i podregionach „obwarzankowych”. Jednocześnie nie ma idealnego wskaźnika pokazującego jakość edukacji, dlatego do oceny wartości poziomu edukacji wybrano 3 zmienne – odsetek dzieci w przedszkolach, odsetek uczniów szkół ogólnokształcących (w stosunku do liczby osób w poszczególnych grupach wiekowych) oraz liczbę studentów na 1000 mieszkańców. Zmiennym tym przyznano wagi odpowiednio 0,3; 0,3 oraz 0,4, uznając, że liczba studentów jest z nich najlepszym wskaźnikiem poziomu edukacji.

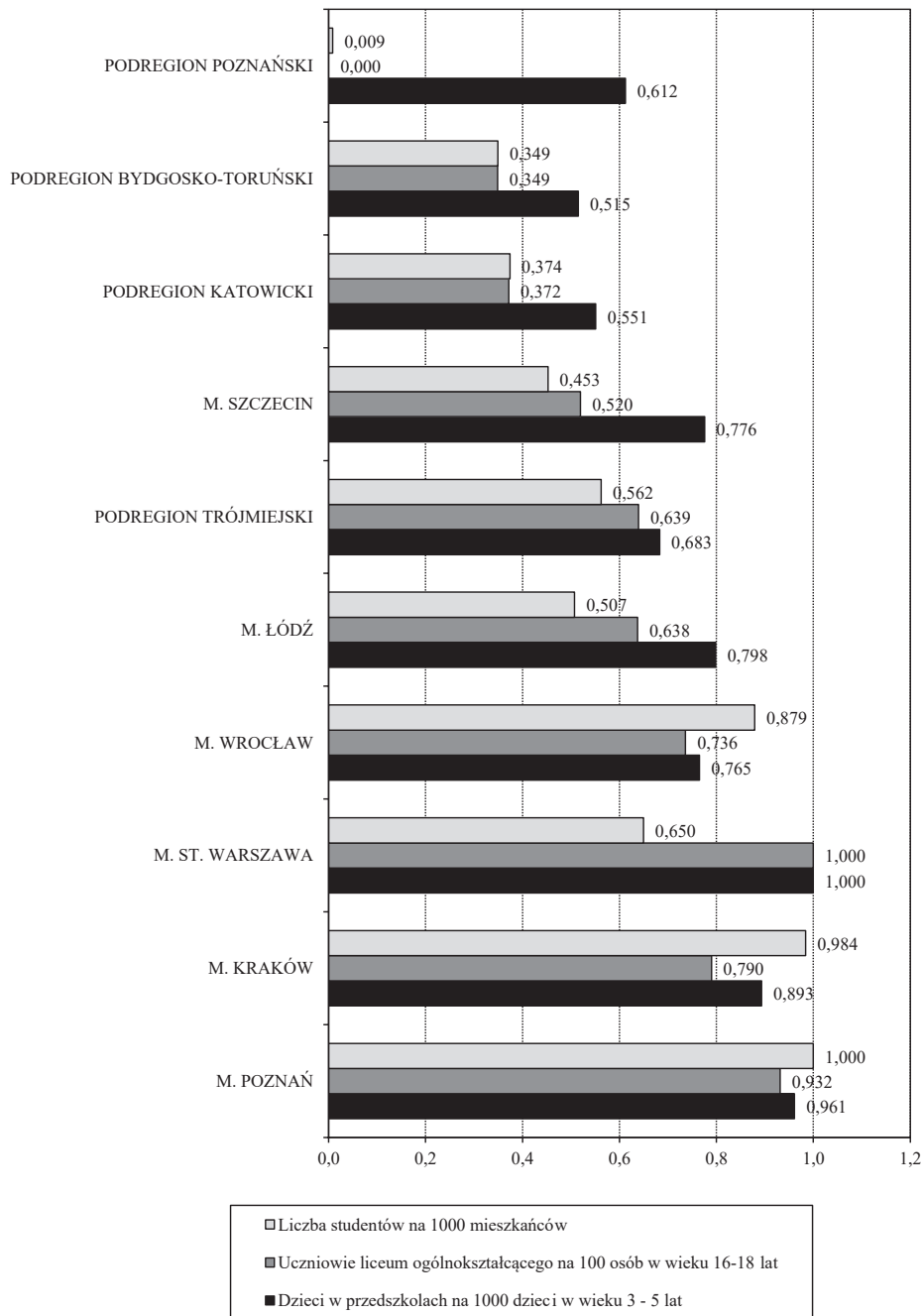
Ostatni z wyróżników premiuje silne ośrodki miejskie kosztem podregionów „obwarzankowych”, jednak to najwyższej wykształcone kadry definiują poziom edukacji. W dwóch kategoriach bezkonkurencyjna jest Warszawa, w której uczniów w liceach oraz dzieci w przedszkolu jest więcej niż dzieci i młodzieży w odpowiednim wieku. Jest to spowodowane faktem, że duży odsetek przedszkolaków i licealistów dojeżdża (jest dowożony) do placówek oświatowych z powiatów ościennych.

Najwyższy poziom edukacji zapewniają duże miasta – Poznań, Kraków, Warszawa i Wrocław. Łódź, Trójmiasto i Szczecin wyraźnie odstają, jednak i tak zajmują czołowe miejsca w kraju. Podregiony katowicki, bydgosko-toruński oraz poznański plasują się na dalszych pozycjach.

W kolejnym aspekcie poziomu życia - ocenie bezpieczeństwa - wzięto pod uwagę zarówno bezpieczeństwo fizyczne, jak i społeczne oraz ekonomiczne.

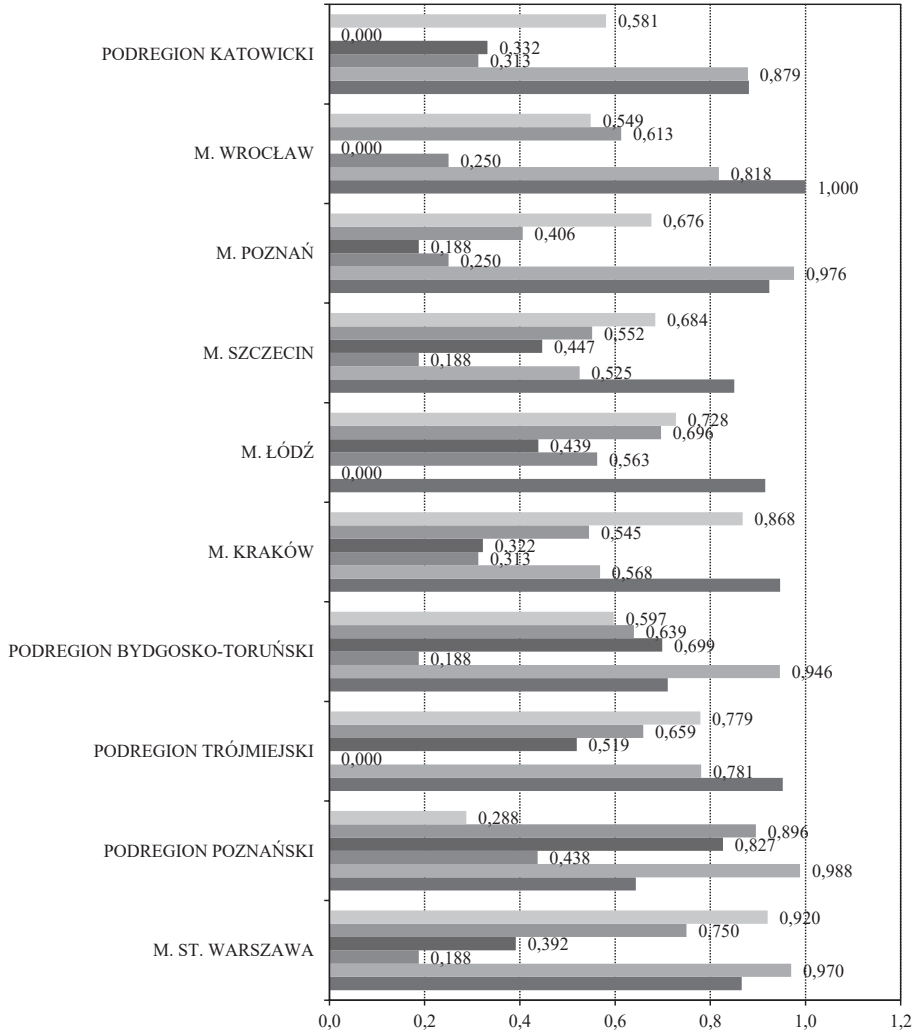
Wykres 4

Wskaźniki aspektu jakości życia związanego z edukacją

Źródło: jak w wykresie 1.

Wykres 5
Wskaźniki aspektu jakości życia związanego z bezpieczeństwem

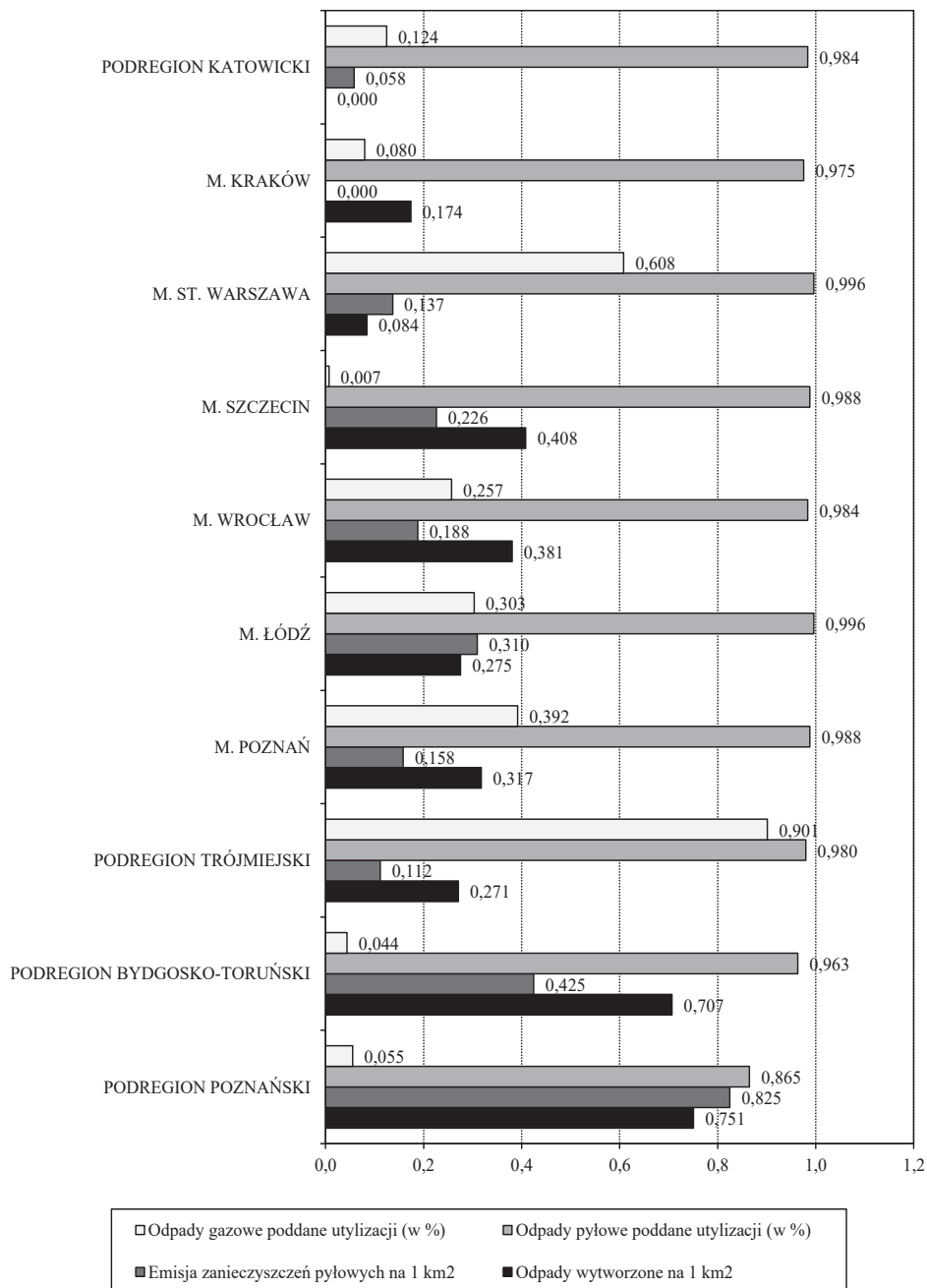

- poszkodowani w wypadkach przy pracy na 1000 pracujących ogółem
- przestępstwa o charakterze gospodarczym na 1000 mieszkańców
- przestępstwa o charakterze kryminalnym na 1000 mieszkańców
- rozwody na 1000 mieszkańców
- ranni na 100 tys. pojazdów
- ofiary śmiertelne na 100 tys. ludności

Źródło: jak w wykresie 1.

Wykres 6

Wskaźniki aspektu jakości życia związanego z ochroną środowiska naturalnego

Źródło: jak w wykresie 1.

Wybrano 6 zmiennych, rozważano także bezrobocie jako czynnik wpływający w dużym stopniu zarówno na poziom życia w aspekcie warunków materialnych, warunków pracy, jak i bezpieczeństwa, jednak zdecydowano, że zmiennymi tymi będą zabici i ranni w wypadkach drogowych w stosunku do liczby ludności (waga 20% i 10%), rozwody na 1000 mieszkańców (waga 10%), przestępstwa o charakterze kryminalnym i gospodarczym w stosunku do liczby ludności (wagi po 20%) oraz poszkodowani w wypadkach przy pracy w stosunku do liczby pracujących.

Wśród analizowanych podregionów kwestia bezpieczeństwa najlepiej wygląda w Warszawie oraz podregionach poznańskim, trójmiejskim oraz bydgosko-toruńskim. Jednak w skali kraju są to miejsca bardzo niskie (najwyższe – 25. ma Warszawa, Poznań i Wrocław to miejsca 4. i 5. od końca, a podregion katowicki jest najgorszy w Polsce). Najbezpieczniejszymi podregionami w Polsce są podregiony Polski Południowo-Wschodniej oraz Wschodniej.

Ostatnim, ale nie najmniej ważnym aspektem poziomu życia jest stan środowiska naturalnego.

Analizując poziom życia w aspekcie stanu środowiska naturalnego wzięto pod uwagę 4 czynniki – ilość wytworzonych odpadów (logarytm naturalny z tej wartości), emisję zanieczyszczeń pyłowych (także wartość zlogarytmowana) oraz odsetek odpadów pyłowych i gazowych poddanych utylizacji. Najgorsza jakość stanu środowiska określanego tymi czterema zmiennymi dotyczy podregionu katowickiego (jedna z najniższych wartości w kraju) oraz miasta Krakowa. Ciekawych informacji mogłyby dostarczyć niedostępne w statystyce publicznej dane dotyczące tzw. niskiej emisji.

Podsumowanie

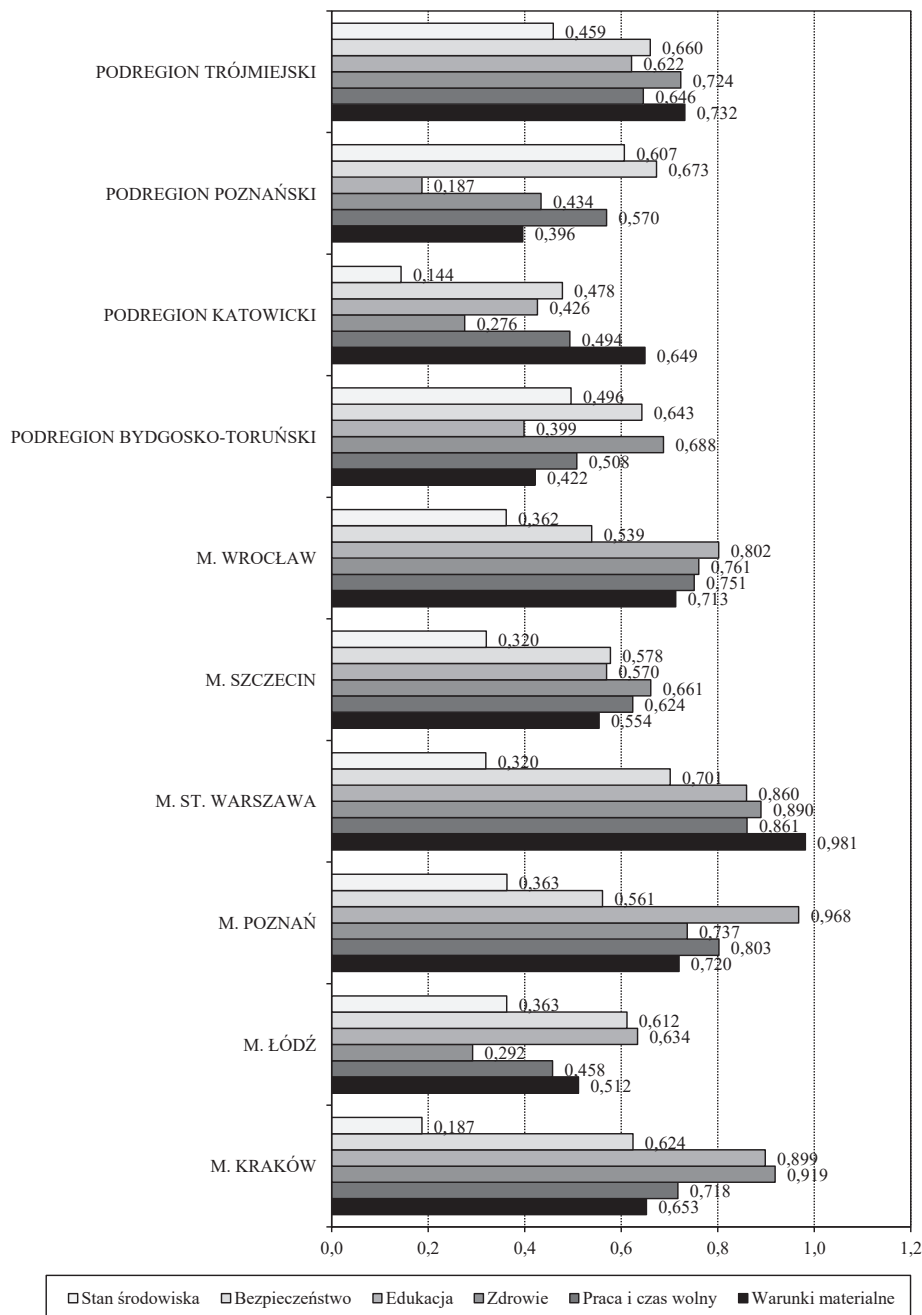
Poziom życia w Poznaniu można oceniać w dwóch aspektach: materialno-zdrowotnym, gdzie Poznań, obok Warszawy, Wrocławia i Krakowa zapewnia najlepsze warunki mieszkaniowe, najwyższe dochody, niskie bezrobocie, powszechny dostęp do służby zdrowia i edukacji; bezpieczeństwa i środowiskowym, gdzie można zaobserwować problemy dotyczące odpadów, emisji gazów i pyłów, czy kwestie związane z bezpieczeństwem i ilością wypadków.

W tych kategoriach wszystkie większe miasta w Polsce znajdują się daleko od czołówki – szczególnie kiepsko wypada w tym porównaniu podregion katowicki, statystycznie najbardziej brudny i niebezpieczny.

Biorąc pod uwagę wszystkie ważone wskaźniki jakości życia można pokusić się o policzenie wskaźnika ogólnego. Problemem jest jedynie nadanie odpowiednich wag poszczególnym aspektom. Można przyjąć, że najistotniejszymi czynnikami wpływającymi na odczuwanie przez mieszkańców wysokiego bądź niskiego poziomu życia są zdrowie oraz warunki materialne połączone ze spędzaniem czasu wolnego. Jednocześnie zapewnione musi być także bezpieczeństwo, jak i edukacja oraz stan środowiska naturalnego. Najmniejsze wagi można nadać bezpieczeństwu i edukacji - według danych Eurostat w Polsce liczba wypad-

Wykres 7

Ważony wskaźnik poszczególnych aspektów poziomu jakości życia

Źródło: jak w wykresie 1.

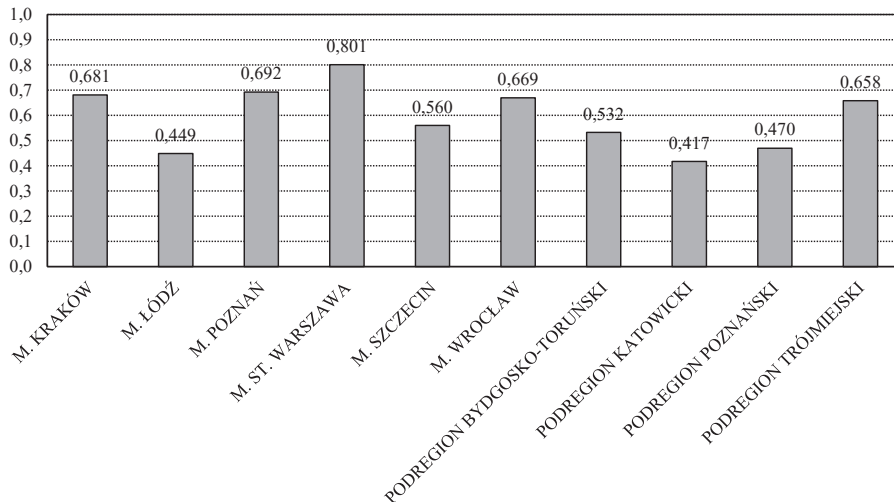
ków przy pracy wynosi ok. 0,5 na 1000 zatrudnionych, w Portugalii, Hiszpanii i Francji ten wskaźnik jest sześciokrotnie wyższy, liczba przestępstw w latach 2008-2014 zmniejszyła się o 40-60% (dotyczy morderstw, rozbojów i włamań)⁴. W przypadku edukacji, przez powszechny obowiązek szkolny, dostęp do szkolnictwa ma każdy, a poziom nauczania nie jest uwzględniany w statystyce publicznej. W związku z tym wagi poszczególnych aspektów są następujące:⁵

- warunki materialne – 25%,
- praca i czas wolny – 15%,
- zdrowie – 25%,
- edukacja – 10%,
- bezpieczeństwo – 10%,
- stan środowiska – 15%.

Najwyższy wskaźnik jakości życia w Polsce ma miasto stołeczne Warszawa – idealny podregion miałby ten wskaźnik na poziomie 1,0, natomiast Warszawa przekracza 0,8. Na drugim miejscu w analizowanej grupie jest Poznań (większość wskaźników przekracza 0,7 z wyjątkiem stanu środowiska i bezpieczeństwa) – tuż przed Krakowem, Wrocławiem i Trójmiastem z wartością wskaźnika sięgającą 0,7.

Wykres 8

Ważony wskaźnik ogólnego poziomu jakości życia

Źródło: jak w wykresie 1.

⁴ Dla porównania, w Polsce w 2014 roku popełniono 7128 rozbojów, w Szwecji 83 324, w Wielkiej Brytanii 372 647, a w niewielkiej Belgii blisko 70 000. W przypadku kradzieży jest ich sześciokrotnie mniej niż w Niemczech, we Włoszech czy Francji, prawie trzykrotnie mniej niż w Szwecji i porównywalnie z Danią i Austrią.

⁵ Wagi nadano arbitralnie, jednak uznanie, że każdy z aspektów ma dokładnie taką samą wagę byłoby niewłaściwe.

Wśród analizowanych podregionów najgorzej wypada Łódź oraz podregion katowicki i poznański. Łódź słabo wypada w kategorii zdrowia i stanu środowiska, a powiat poznański w kwestii edukacji i warunków materialnych.

Bibliografia

- Aksman E. (2010), *Redystrybucja dochodów i jej wpływ na dobrobyt społeczny w Polsce w latach 1995–2007*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa.
- Anielski M. (2001), *Blueprint: The Genuine Progress Indicator (GPI) Sustainable Well-Being Accounting System*. Pembina Institute for Appropriate Development, September.
- Bański J., Pantyley V. (2013), *Warunki życia we wschodniej Polsce według regionów i kategorii jednostek osadniczych*, „Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy”, nr 34.
- Chakraborty A.B., Das Abhimian (2007), *Banking Sector Output in National Accounts: Measurement Issues*, „Economic and Political Weekly”, No. 42(37).
- Cole A. (2006), *The Politics of Happiness*, „Australian Quarterly”, No. 78(5).
- Ivkovic A. (2016). *Limitations of the GDP as a measure of progress and wellbeing*, „Ekonomski Vjesnik”, No. 29(1).
- Lazim, Abdullah, Tap Abu, (2009), *A New Malaysian Quality of Life Index Based on Fuzzy Sets and Hierarchical Needs*, „Social Indicators Research”, No. 94(3).
- Marginean I. (Ed.) (2004), *Quality of life in Romania*. Expert, Bucharest.
- McNeill J. (1999), *GDP growth and human wellbeing: a brief look at why we need a better measure of progress*, „New England Perspectives”, No. 3.
- Michalos A.C. (Ed.) (2014), *Encyclopedia of Quality of Life and Well-Being Research*, Springer.
- Nowakowska M., Przygodzki Z, Rzeńca A (red.) (2016), *EkoMiasto. Społeczeństwo. Zrównoważony, inteligentny i partycypacyjny rozwój miasta*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.
- Ostasiewicz W. (red.) (2004), *Ocena i analiza jakości życia*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, Wrocław.
- Sciarelli F., Rinaldi A. (2016), *Development Management of Transforming Economies: Theories, Approaches and Models for Overall Development*, Springer.
- Sivachithappa K. (2014), *Equality and Sustainable Human Development - Issues and Policy Implications*, Lulu.
- Słaby T. (1990), *Poziom życia, jakość życia*, „Wiadomości Statystyczne”, nr 6.
- Smith J. (2016), *Imperialism in the 21st Century: Globalization, Super-Exploitation, and Capitalism's Final Crisis*, NYU.
- Stiglitz J.E., Sen A., Fitoussi J.P. (2010), *Mismeasuring Our Lives: Why GDP Doesn't Add Up: The Report (The Report of the Commission on the Measurement of Economic Performance and Social Progress)*, The New Press, New York/London.
- (www1) http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Quality_of_life_indicators_-_measuring_quality_of_life [dostęp: 28.02.2017].
- (www2) (<http://bdl.stat.gov.pl> [dostęp: 28.02.2017].

Living Standard of Inhabitants of the City of Poznan against the Background of Other Sub-regions in Poland in 2015

Summary

Quality of life and living standards are understood in different ways. However, these concepts are often used interchangeably. The purpose of the article was to determine the living standards of the inhabitants of the largest Polish cities and sub-regions (NUTS3) in six aspects: material conditions, work and leisure condition, health, education, safety and environmental protection. Each of the aspects was determined by the value of standardised indicators based on data from the Central Statistical Office (of the year 2015). The highest standard of living defined by variables available in the public statistics can be observed in Warsaw as well as in Poznan, Krakow, and Wroclaw. The standard of living in major cities is the best in all aspects, except for the environment and safety.

Key words: quality of life, standard of living.

JEL codes: I31, O1

Уровень жизни жителей г. Познани на фоне других субрегионов в Польше в 2015 г.

Резюме

Качество и уровень жизни понимаются по-разному. Одновременно эти понятия часто применяют попеременно. Цель статьи – определить уровень жизни жителей крупнейших польских городов и субрегионов (уровень NUTS3) с самым большим числом жителей в шести аспектах: материальные условия, занятость и досуг, здоровье, образование, безопасность и защита окружающей среды. Каждый из аспектов определялся значением стандартизированных индексов на основе данных ЦСУ за 2015 год. Самый высокий уровень жизни, определяемый доступными в официальной статистике переменными, можно отметить в Варшаве, а также в Познани, Кракове и Вроцлаве. Уровень жизни в крупнейших городах – самый высокий во всех аспектах кроме того, который касается среды и безопасности.

Ключевые слова: качество жизни, уровень жизни.

Коды JEL: I31, O1

Artykuł zaakceptowany do druku w kwietniu 2018 roku

Afiliacja:

dr inż. Leszek Matuszak

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

Wydział Towaroznawstwa

Katedra Marketingu Produktu

ul. Niepodległości 10

61-875 Poznań

e-mail: leszek.matuszak@ue.poznan.pl